մանի մէջն են դնում: Ներամները երբ մի փոքր հասակ են առնում, այն ժամանակ տերեւը պոկած չեն տալիս, այլ փոքրիկ ճիւղերով, իսկ երբ այդ ճիւղերը վրա վրա գիզուելով, մանաւոր հաստատութիւն են ստանում, այն ժամանակ զգուշութեամբ վեր առնելով շերամների հետ, ուղղակի յատակի վրա են դնում կանոնաւոր բաւակաւորների ձեւերով, որոնք տեղական կոչմամբ ասվում են տոխտ: Ներամների ամէնուն համեմատ նրանց շարունակ անօրացնում են նորանոր քաւակաւորներ, կամ տոխտեր աւելացնելով, որոնք հետզհետէ առաւել և առաւել տարածութիւն և ի վերջոյ ամբողջ սենեակներ են բռնում: Տոխտերը մօտ մի արշին լայնութիւն և 1½ արշին երկարութիւն են ունենում ու միմեանցից բաժանած են լինում փոքրիկ տարածութիւններով: Երբ սրանք բաւականաչափ հաստանում են նրանց ներքեւի աւելորդ մասը հանում են ու մի և նոյն ժամանակ շերամների աղտոտութիւնը մաքրում:

Ինչպէս վերև յիշեցի՝ առաջի օրերում շերամները տերև են տալիս առանց մի կանոնաւոր ժամանակամիջոցի, բայց երբ շերամները մանաւոր հասակ են առնում՝ այն ժամանակ սկսում են նրանց կերակուր տալ միայն որոշեալ ժամերում, այն է, առաջին անգամ վաղ առաւօտեան և երկրորդ անգամ մաշիից յետոյ և այս կարգը պահում են մինչև որդի չորրորդ լուծը, միայն, ի հարկէ, տաւած տերևի քանակութիւնը հասակի հետ աւելացնում են: Տերևը այժմ բեռներով են տուն բերում, այստեղ շինում են և յետոյ տալիս շերամներին. ճիւղի հատ ու տերևագուրկ մասը կտրում, դէն են ձգում և կէսից կամ ծայրերից էլ կտրելով համապատասխան են շինում տոխտերին: Տերևը պատրաստելով դարսում են բնակարանի մի անկիւնում, նրան թարմ պահելու համար յատակի վրա քիչ ջուր են սրսկում, երբեմն նաև տերևի վրա, և ծածկում են մի բարակ չորով:

Երբ որդն վեր է կենում չորրորդ քնից՝ այն ժամանակ նրան մեկ կենում են. այսինքն վերջին անգամ հանում են աւելորդ ճիւղերը և տոխտերը միացնում են մի ուղղութեամբ, մէջ տեղերից միայն ազատ ճանապարհներ թողնելով: Նատերը երրորդ քնից յետոյ են մեկնում, որովհետև այսպէս աւելի հեշտ է տերև տալը: Այժմ որ խոզակ (բոժոժ, կոկոն) շինելու ժամանակը մօտենում է, աշխատում են շերամին տերևով կշտացնել, այժմ տերևը աւելի մեծ քանակութեամբ են տալիս և այն ոչ թէ 2, այլ 3 կամ 4 անգամ օրեկան:

Խոզակներ շինելու համար որդների պատրաստ լինելը իմանում են նշան դնելով որդների մօտ, որոնց սեղանի վրա (գլխված ճիւղերից զտացած) տեղ տեղ մի քանի հատ ցաքեր են դնում և երբ որ տեսնում են, որ շերամները նրանց վրա են վազում ու սկսում խոզակներ շինել, այն ժամանակ որդն ցաքում են: Ցաքը կապած ցաք տուած բեռների վրա բուսնող մի տեսակ անտերև և փշաւոր թուփ է, միայն որդների համար գործ են ածում, բայց նրանից, մի քան ուրիշ չորացրած թուփեր էլ, ինչպէս ծեռերկի, եաւշանի են: Ցաքերը կապած է նորանում, որ այդ թուփերով ծածկում են սեղանի երեսը, զգուշութեամբ շերամների մօտը, կամ թէ վրան դնելով, այնպէս որ սրանք չը վնասվին: Սեղանների երեսը ցաքելուց յետոյ նրանց կողքերից էլ շրջապատում են ծեռերկի, կամ ըլնպաքսոտ (որդան առաջք) ասուած բոյսի թուփերով: Շերամները ցանքի վրա բարձրանալով, սկսում են նրանց վրա շինել իրանց խոզակները: Սակայն ցաքելուց յետոյ տերև տալը անմիջապէս չեն դադարեցնում, որովհետև բոլոր շերամները միասին և միանգամից չեն բարձրանում ցաքի վրա, թէև նոր բարձնուած շերամներին հաւաքելուց գիւղացիները հնարաւորութիւն էր դարձնում, որպէս զի մի հասակի շերամները միասին լինեին: Ուստի զգուշութեամբ վրայի ցաքերը բարձրացնելով մնացած շերամներին չարունակում են տերև տալ մի քանի օր էլ, մինչև որ միայն մի անշան թուփ շերամներ են մնում. այն ժամանակ այս յետամնացներին, եթէ մեներին (որբեր) հաւաքում են և, եթէ գեռ չը ցաքած շերամներ են մնում՝ գնում են սրանց հետ, թէ ոչ մնուցանում են առանձին տեղ:

Մի քանի օր յետոյ սկսվում է բոժոժաքաղը:

ՆԱՄԱԿ ԹԷԼԱՒԻՑ

—

14 ապրիլի

Յարգոյ խմբագիր, այս ՀՇէին (լուսոյն, որ մենք, մեր քաղաքային ուսումնարանի աշակերտների մէջ հաւաքել ենք յօգուտ Վանի սովեալների, ուղարկեցինք ձեզ. ես այդ իմացայ Նոյն գիշերվայ առաւօտը: Մտանելը գործը այնպէս էր սարքել, որ մինչև անգամ տան տէրը ուշիկ չէր զգացել, ուր նա այն գիշեր իջնելել էր: Ինձ յայտնեց երիտասարդի ծանօթներից մէկը, որ պատահմամբ տեսել էր նրան տանելիս: Իմ առաջին հոգսը եղաւ հաւաքել մեր մտերիմներից մի քանի ձիաւորներ և յարձակում գործել: Գուցէ կը յաջողվէր մեզ ազատել նրան, եթէ ճանապարհին կը հանդիպէինք: Բայց նրան տարել էին ուրիշ ճանապարհով, որի մասին մենք զբաղղաւոր չը մտածեցինք: Ինձ հետ կային քսանից աւելի ձիաւորներ, որոնք պատրաստ էին ամեն տեսակ գործողութեան: Երկար հարցուփորձից յետոյ ես կարողացայ գտնել այն գիւղաքաղաքը միայն, ուր այն ժամանակ գտնվում էր զինուորական գործակատար փաշան, որի մօտ տարել էին խեղճ երիտասարդին: Ցեղեկացայ, որ տարածին պէս խեղդել էին: Ինձ չը յաջողեցաւ մինչև անգամ գտնել անբախտ երիտասարդի մարմինը: Թէ որպիսի բարբարոսութեամբ էին վարվել նրա դիակի հետ, —այդ կարող են անել միայն գազանները: Միայն այդ եղեռնագործութիւնը լցրեց իմ սիրտը կատաղի վրէժխնդրութեամբ և անմեղ զոհի արիւնով ներկեցաւ այն ուխտը, որի համար երդվել էինք մենք:

—Ա. Սայմանից յետոյ, որպէս քեզ յաստի է, կալանաւորվեցան Ծերունի խաչն իր երկու որդիների՝ Հայրապետի և Ալոի հետ: Դրանց անմիջապէս չը սպանեցին, այլ պահում էին բանտում, սաստիկ հսկողութեան ներքոյ: Որպէս երևում է, աշխատում էին հարուստ տանուտէրի պահած բոլոր ոսկիները առնել և յետոյ սպանել: Բայց խեղճերը երկար չը կարողացան դիմանալ անասնական չարչարանքներին, և երեքն էլ մեռան բանտի մէջ:

—Այդ բոլորից յետոյ ես հասկացայ, թէ ինչ վիճակ էր սպասում Օ...գիւղին և անձամբ դիմեցի Խմայլի փաշայի մօտ, որին յանձնված էր Բայազէդի կողմերի զորքերի հրամանատարութիւնը: Նա բաւական խելացի մարդ է, և վստահութիւն ունէի, թէ իմ տեսակցութիւնը ազդարարն չի մնայ: Ես ամենեին չը թաքցրի նրանից այն պատրաստութիւնները, որ կատարվել էին իմ և իմ ընկերների ձեռքով: Ես յայտնեցի, թէ ժողովրդին բաժանված է, այսինքն՝ մի նշանաւոր քանակութեամբ զէնքեր: Բայց այդ պատրաստութիւնը, ասեցի, ոչ թէ ապստամբութեան նպատակ ունի, որպէս զի սխալ հասկացրել են ձեզ, այլ—անմեղասպանութեան: Մահմեդական ամբոխի այդ կատաղի մոլեգնութեան ժամանակ, որ վազել է նրա մէջ Իսլամի հոգևորականութիւնը, ասեցի նրան,—կարող է բոլորովին զոհ գնալ քրիստոնեայ տարրը, եթէ նրան մէջտեղ չը տրվի պաշտպանելու: Այդ անհրաժեշտութեան մասին, ասեցի՝, ինքը կառավարութիւնը պէտք է նախապէս հոգ տանէր, եթէ չէ ցանկանում, որ պատեղ նոյնպէս կրկնվէին Բալգարիայի տխուր անցքերը, որոնք Թուրքիայի մեծ պատասխանատուութեան տակ ձգեցին Ուրեմն, կառավարութիւնը պէտք է չատ զոհ լինի, որ մենք նրա հոգսերը թեթևացրինք,—կատարեցինք այն, ինչ որ նրա պարտքն էր անելու, մենք քրիստոնեաների ձեռքը զէնք տուեցինք, մահմեդականների մոլեգնութիւնից պաշտպանվելու համար:

—Խրատական փաշան մեծ համբերութիւն ցոյց տուեց, խոստացաւ, որ ինքն էլ ամեն հնարներ գործ կը դնէ, որ հայերին վնաս չը հասնի, խոստացաւ, որ նրանց թէ կայքի և թէ կեանքի ապահովութեան համար պէտք եղած բոլոր միջոցները առանց յետաձգութեան կարգադրված կը լինեն: Այդ ժամանակ ռուսաց զօրքերը չեր դառնում: Եւ լսվում էր, թէ հայերը ցանկանում են ռուսաց զօրքերի հետ գաղթել: Փաշան յանձնեց ինձ աչքատել և հանգել ժողովրդին, որ իրանց տեղից չը շարժվեն: Ես ուրախութեամբ յանձն առայ: Բայց ինձ ճանապարհ դնելուն յետոյ, հէնց ինքը ծածուկ հրաման տուեց քուրդ Ֆաթ-Բէկին, որ իր արիւնարբու հրոսակներով եկաւ և Օ...գիւղը կրակ տուեց, այրեց և բնակիչների մեծ մասը կոտորեց: Այդ անցքը սարսափեցրեց ամբողջ գաւառի վրա և աւելի խստացրեց գաղթականութիւնը: Թէ իմ և թէ համախոհներիս բոլոր ջանքերը ի զուր անցան երիտասարդված ժողովրդին պահել իր հայրենի հողի վրա: Օրինակը արդէն աչքի առջև էր: Այնուհետև, եթէ երկիրից հրեշտակի ձայն եւ լսէին, զարձալ չէին հաւատայ, թէ Օ...գիւղը պատուհասը չէր հասնի բոլոր ժողովրդին:

—Բայց նենգաւոր փաշայի խաբելը, ինձ աւելի համոզեց այն կանխակալ կարծիքի մէջ, թէ թուրք պաշտօնատարները, կոչմանցի կամ ուղղակի մի ջնջներով, իրանք են նպաստում քրիստոնեայ տարրի ոչնչացման և Հայաստանի հայերից դատարկվելուն:

—Իմ և համախոհներիս բոլոր ջանքերը կարողացան ժողովրդի միայն մի մասը պահել հայրենի հողի վրա,—բայց չատ անշան մասը: Այն ժամանակ խաղալ փաշան թաղի տուեց դէպի թուրքերի գիւղերը: Մտանելը գործը այնպէս էր սարքել, որ մինչև անգամ տան տէրը ուշիկ չէր զգացել, ուր նա այն գիշեր իջնելել էր: Ինձ յայտնեց երիտասարդի ծանօթներից մէկը, որ պատահմամբ տեսել էր նրան տանելիս: Իմ առաջին հոգսը եղաւ հաւաքել մեր մտերիմներից մի քանի ձիաւորներ և յարձակում գործել: Գուցէ կը յաջողվէր մեզ ազատել նրան, եթէ ճանապարհին կը հանդիպէինք: Բայց նրան տարել էին ուրիշ ճանապարհով, որի մասին մենք զբաղղաւոր չը մտածեցինք: Ինձ հետ կային քսանից աւելի ձիաւորներ, որոնք պատրաստ էին ամեն տեսակ գործողութեան: Երկար հարցուփորձից յետոյ ես կարողացայ գտնել այն գիւղաքաղաքը միայն, ուր այն ժամանակ գտնվում էր զինուորական գործակատար փաշան, որի մօտ տարել էին խեղճ երիտասարդին: Ցեղեկացայ, որ տարածին պէս խեղդել էին: Ինձ չը յաջողեցաւ մինչև անգամ գտնել անբախտ երիտասարդի մարմինը: Թէ որպիսի բարբարոսութեամբ էին վարվել նրա դիակի հետ, —այդ կարող են անել միայն գազանները: Միայն այդ եղեռնագործութիւնը լցրեց իմ սիրտը կատաղի վրէժխնդրութեամբ և անմեղ զոհի արիւնով ներկեցաւ այն ուխտը, որի համար երդվել էինք մենք:

—Ա. Սայմանից յետոյ, որպէս քեզ յաստի է, կալանաւորվեցան Ծերունի խաչն իր երկու որդիների՝ Հայրապետի և Ալոի հետ: Դրանց անմիջապէս չը սպանեցին, այլ պահում էին բանտում, սաստիկ հսկողութեան ներքոյ: Որպէս երևում է, աշխատում էին հարուստ տանուտէրի պահած բոլոր ոսկիները առնել և յետոյ սպանել: Բայց խեղճերը երկար չը կարողացան դիմանալ անասնական չարչարանքներին, և երեքն էլ մեռան բանտի մէջ:

—Այդ բոլորից յետոյ ես հասկացայ, թէ ինչ վիճակ էր սպասում Օ...գիւղին և անձամբ դիմեցի Խմայլի փաշայի մօտ, որին յանձնված էր Բայազէդի կողմերի զորքերի հրամանատարութիւնը: Նա բաւական խելացի մարդ է, և վստահութիւն ունէի, թէ իմ տեսակցութիւնը ազդարարն չի մնայ: Ես ամենեին չը թաքցրի նրանից այն պատրաստութիւնները, որ կատարվել էին իմ և իմ ընկերների ձեռքով: Ես յայտնեցի, թէ ժողովրդին բաժանված է, այսինքն՝ մի նշանաւոր քանակութեամբ զէնքեր: Բայց այդ պատրաստութիւնը, ասեցի, ոչ թէ ապստամբութեան նպատակ ունի, որպէս զի սխալ հասկացրել են ձեզ, այլ—անմեղասպանութեան: Մահմեդական ամբոխի այդ կատաղի մոլեգնութեան ժամանակ, որ վազել է նրա մէջ Իսլամի հոգևորականութիւնը, ասեցի նրան,—կարող է բոլորովին զոհ գնալ քրիստոնեայ տարրը, եթէ նրան մէջտեղ չը տրվի պաշտպանելու: Այդ անհրաժեշտութեան մասին, ասեցի՝, ինքը կառավարութիւնը պէտք է նախապէս հոգ տանէր, եթէ չէ ցանկանում, որ պատեղ նոյնպէս կրկնվէին Բալգարիայի տխուր անցքերը, որոնք Թուրքիայի մեծ պատասխանատուութեան տակ ձգեցին Ուրեմն, կառավարութիւնը պէտք է չատ զոհ լինի, որ մենք նրա հոգսերը թեթևացրինք,—կատարեցինք այն, ինչ որ նրա պարտքն էր անելու, մենք քրիստոնեաների ձեռքը զէնք տուեցինք, մահմեդականների մոլեգնութիւնից պաշտպանվելու համար:

—Խրատական փաշան մեծ համբերութիւն ցոյց տուեց, խոստացաւ, որ ինքն էլ ամեն հնարներ գործ կը դնէ, որ հայերին վնաս չը հասնի, խոստացաւ, որ նրանց թէ կայքի և թէ կեանքի ապահովութեան համար պէտք եղած բոլոր միջոցները առանց յետաձգութեան կարգադրված կը լինեն: Այդ ժամանակ ռուսաց զօրքերը չեր դառնում: Եւ լսվում էր, թէ հայերը ցանկանում են ռուսաց զօրքերի հետ գաղթել: Փաշան յանձնեց ինձ աչքատել և հանգել ժողովրդին, որ իրանց տեղից չը շարժվեն: Ես ուրախութեամբ յանձն առայ: Բայց ինձ ճանապարհ դնելուն յետոյ, հէնց ինքը ծածուկ հրաման տուեց քուրդ Ֆաթ-Բէկին, որ իր արիւնարբու հրոսակներով եկաւ և Օ...գիւղը կրակ տուեց, այրեց և բնակիչների մեծ մասը կոտորեց: Այդ անցքը սարսափեցրեց ամբողջ գաւառի վրա և աւելի խստացրեց գաղթականութիւնը: Թէ իմ և թէ համախոհներիս բոլոր ջանքերը ի զուր անցան երիտասարդված ժողովրդին պահել իր հայրենի հողի վրա: Օրինակը արդէն աչքի առջև էր: Այնուհետև, եթէ երկիրից հրեշտակի ձայն եւ լսէին, զարձալ չէին հաւատայ, թէ Օ...գիւղը պատուհասը չէր հասնի բոլոր ժողովրդին:

—Բայց նենգաւոր փաշայի խաբելը, ինձ աւելի համոզեց այն կանխակալ կարծիքի մէջ, թէ թուրք պաշտօնատարները, կոչմանցի կամ ուղղակի մի ջնջներով, իրանք են նպաստում քրիստոնեայ տարրի ոչնչացման և Հայաստանի հայերից դատարկվելուն:

—Իմ և համախոհներիս բոլոր ջանքերը կարողացան ժողովրդի միայն մի մասը պահել հայրենի հողի վրա,—բայց չատ անշան մասը: Այն ժամանակ խաղալ փաշան թաղի տուեց դէպի թուրքերի գիւղերը: Մտանելը գործը այնպէս էր սարքել, որ մինչև անգամ տան տէրը ուշիկ չէր զգացել, ուր նա այն գիշեր իջնելել էր: Ինձ յայտնեց երիտասարդի ծանօթներից մէկը, որ պատահմամբ տեսել էր նրան տանելիս: Իմ առաջին հոգսը եղաւ հաւաքել մեր մտերիմներից մի քանի ձիաւորներ և յարձակում գործել: Գուցէ կը յաջողվէր մեզ ազատել նրան, եթէ ճանապարհին կը հանդիպէինք: Բայց նրան տարել էին ուրիշ ճանապարհով, որի մասին մենք զբաղղաւոր չը մտածեցինք: Ինձ հետ կային քսանից աւելի ձիաւորներ, որոնք պատրաստ էին ամեն տեսակ գործողութեան: Երկար հարցուփորձից յետոյ ես կարողացայ գտնել այն գիւղաքաղաքը միայն, ուր այն ժամանակ գտնվում էր զինուորական գործակատար փաշան, որի մօտ տարել էին խեղճ երիտասարդին: Ցեղեկացայ, որ տարածին պէս խեղդել էին: Ինձ չը յաջողեցաւ մինչև անգամ գտնել անբախտ երիտասարդի մարմինը: Թէ որպիսի բարբարոսութեամբ էին վարվել նրա դիակի հետ, —այդ կարող են անել միայն գազանները: Միայն այդ եղեռնագործութիւնը լցրեց իմ սիրտը կատաղի վրէժխնդրութեամբ և անմեղ զոհի արիւնով ներկեցաւ այն ուխտը, որի համար երդվել էինք մենք:

—Ա. Սայմանից յետոյ, որպէս քեզ յաստի է, կալանաւորվեցան Ծերունի խաչն իր երկու որդիների՝ Հայրապետի և Ալոի հետ: Դրանց անմիջապէս չը սպանեցին, այլ պահում էին բանտում, սաստիկ հսկողութեան ներքոյ: Որպէս երևում է, աշխատում էին հարուստ տանուտէրի պահած բոլոր ոսկիները առնել և յետոյ սպանել:

ՆԱՄԱԿ ՆԵՐ-ԱԴՈՒԼԻՍԻՑ

—

3 ապրիլի

Որերումս «Գողթնեաց Կենտրոնատեղիցը» տրափրել էր մեր ծխական քահանային և մեր եկեղեցու երեցփոխանին ու հոգևոր կառավարութեան շրջաբերականի տակ ստորագրել տալով, տուեցին նրանց երկուղով պարտաւորեցրել նրանց, որ օգնեն գործակալ քահանային թէ ներկայ տարվայ և թէ անցեալ տարիներից ապառիկ մնացած հոգևոր տուրքերը (ընչագրամ կամ լուսապին, իւղ—պանիր և այլն) հաւաքելու. մի և նոյն ժամանակ յայտնել էր Սինոդի հրամանը մէջ գանձապետի ընտրութեան մասին, որի բոլոր գործունէութիւնը, Վեհափառ Կաթողիկոսից հաստատվելուց յետոյ, կայանալու է միմիայն նորանում, որ յօգուտ Էջմիածնի գանձանակագրամ հաւաքէ ու Ս. Աթոռը ուղարկէ, այլ և ցոյց էր տուել մի հրաման յօգուտ հոգևորականների որոց և արեւոց սովորական գանձանակի մասին:

Ինչին էինք սպասում,—ինչ զուրս եկաւ:

Մեր ժողովուրդը երբ լսեց թէ իր քահանան և երեցփոխանը կանչված են Ս. Էջմիածնի ներկայացուցչից—Գողթնեաց կենտրոնատեղիցը, ենթադրեց որ Ս. Էջմիածինը—թէև ուշացած էլ լինէր—երևի ուզում է մասամբ իր պարքը կատարած լինել՝ նուիրատուութիւն հաւաքել տալով յօգուտ մեր սովահարվեալ արիւնակիցներին. «Փասանքս ասացի, որովհետև ժողովուրդը պահանջում է, որ Ս. Աթոռը իր զրպանից էլ օգնէ սովատանջներին և ոչ թէ միմիայն նուէրներ հաւաքելով ժողովրդից, որը առանց սպասելու Ս. Էջմիածնի չրջաբերականին, լրագիրների լոկ հրաւէրքով, ճանաչեց իր պարքը և կատարում է, զուցէ աւելի աջողակ, քան թէ լինելու էր Ս. Աթոռի արքունակների ձեռքով:

Եւ ժողովուրդը այլապէս մտածել չէր կարող. Ինչ է նշանակում, մի այնպիսի ժամանակ, երբ հէնց մեր մէջ էլ տիրում է սաստիկ սով, երբ ամեն մէկ փոքր ի չատէ ունեցը մուսացած իր անձնական բոլոր հոգսերը, ձիգ է թափում իր չքաւոր դրացուն սովամահ լինելուց ազատել. երբ իւրաքանչիւր հայ անհատ, մինչև անգամ իր անձը և ընտանիքը զրկելով, պարտք է համարում իր լուսան վանեցոց գանձանակը զցել, երբ միայն մեզանից անջատ այլազգաւոր հայերը և օտարազգիք անգամ մեզ հետ միացած օգնութեան ձեռք են կարկառում վասպուրականի սովատանջներին,—ահա այսպիսի ժամանակ նրանք և հոգևոր տուրքեր կամ ապառիկներ պահանջել խաղալ. Միթէ վերջին ասուածանի անասրբութիւն չէ այս, եթէ չասենք ամէնի:

Թէ չենչ ագրամը որպիսի ապարէն հարկ է. (խեղճ մարդը կենդանի է—ընչում է, երևի չունէին համար հարկ պիտի տայ) թէ որքոց և այրեաց դանձանակը, որ սահմանված է աղքատ քահանաների որբերը և այրիները կերակրելու համար, ինչպէս երբէք չէ հանում իր նպատակին, թէ էջմիածնի տանարում մոմ են վառում, ինչու մենք պարտական չենք այն լուսի գինը վճարել,—այս բոլորի համար լռում եմ:

Սուրբ հայեր, գիտեմ, որ սովը ոչ կը սարսափեցնէ ձեզ և ոչ կը մեղանչէ ձեր սիրտը, որովհետև այդ բառի նշանակութիւնը անհասկանալի է ձեզ համար, զուգ մէջտ և հանապազ կշտացնդ վայելում էք վանքի զանազան բաներները, ուրեմն մենք հարց թէ օգնութեան յոյս ենք դնում ձեզ վրա, միայն խնդրում ենք հանգիստ թողնել մեզ դնենա մի այսպիսի ձգնամամում,

***

ՆԱՄԱԿ ՄԱՅԵՈՊԻՑ

—

11 ապրիլի

Ձեր պատուելի լրագրի էջերում կարդացեք թղթակցութիւններ թիւրքիայի հպատակների անասնելի դրութեան մասին, որի մէջ գտնվում են մեր արիւնակից եղբայրները սովից նեղացած, ես պարտ համարեցի բանալ հանգանակութիւն իմ ծանօթներս մէջ, որից գոյացաւ 52 բուլ. ուղարկում եմ իմ նամակիս հետ այս զումարը և խնդրում եմ հասցնէք ուր որ հարկն է, խնդրեմ յայտնէք նուիրատուների անունները ձեր ցուցակի մէջ. ուղարկում եմ ամբողջ զումարն առանց փոսսի ծախսիս:

Ահա նուիրատուների անունները. Խաչատուր Նազարեանց Հին-Նախիջևանից 10 ր., Յովհաննէս Գ., Մալիանց վերին-ագուլիսցի 3 ր., Յակոբ